

ลักษณะความเป็นคนใต้และการจัดการความกลัวความล้มเหลว ของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ของประเทศไทย*

SOUTHERN THAI CULTURAL CHARACTERISTICS AND THE MANAGEMENT OF FEAR OF FAILURE AMONG YOUNG ENTREPRENEURS IN SOUTHERN THAILAND

กุลกานต์ เมเวส

Kunlagan Mewes

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา ประเทศไทย

Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand

Corresponding author E-mail: Kunlagan.b@psu.ac.th

*Tel: 095-037-4184

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะความเป็นคนใต้ที่มีบทบาทต่อการรับรู้ และการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ของประเทศไทย 2) วิเคราะห์บทบาทของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ที่ช่วยสนับสนุนการรับมือกับความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และ 3) สังเคราะห์รูปแบบและกลไกเชิงวัฒนธรรมที่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ ใช้ในการจัดการความกลัวความล้มเหลวในบริบทของการดำเนินธุรกิจ การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคใต้ของประเทศไทย จำนวน 20 คน ซึ่งกำลังศึกษาในหลักสูตร การเป็นผู้ประกอบการ และได้เริ่มดำเนินธุรกิจของตนเองแล้ว การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ใช้วิธีการคัดเลือกแบบสะดวก ร่วมกับการคัดเลือกแบบใช้ดุลยพินิจ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง และรวบรวมข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์รายบุคคล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงประเด็น (Thematic Analysis) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบ ความหมาย และประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางวัฒนธรรมของคนใต้มีบทบาทสำคัญในการช่วยลดและจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ โดยสามารถสังเคราะห์เป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การเชื่อมั่นในที่ทำงาน และการแบ่งปันความรับผิดชอบร่วมกัน 2) การยึดถือทัศนคติเชิงบวกหรือความเป็น “Happy-Go-Lucky” และ 3) การยอมรับความไม่แน่นอนผ่านกรอบแนวคิดแบบ “Que Sera Sera” ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการปรับตัว ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้สามารถทำหน้าที่เป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญในการสนับสนุนการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการ ตลอดจนสามารถนำไปพัฒนาการออกแบบระบบสนับสนุนผู้ประกอบการที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ความกลัวความล้มเหลว, กรอบความคิดทางการเป็นผู้ประกอบการ, ผู้ประกอบการรุ่นใหม่, ลักษณะความเป็นคนใต้, วัฒนธรรมท้องถิ่น

Abstract

This study aims to 1) Examine the characteristics of Southern Thai identity that influence the perception and management of fear of failure among young entrepreneurs in Southern Thailand 2) Analyze the role of local Southern Thai culture in supporting young entrepreneurs in coping with fear of failure and 3) Synthesize the cultural patterns and mechanisms employed by young entrepreneurs in Southern Thailand to manage fear of failure in the context of business operations. This research adopts a qualitative research approach. The key informants consisted of 20 university students in Southern Thailand who are enrolled in entrepreneurship programs and have already initiated their own businesses. The participants were selected using a combination of convenience sampling and judgmental sampling. Data were collected through semi-structured in-depth interviews conducted on an individual basis. The collected data were analyzed using thematic analysis to identify patterns, meanings, and lived experiences of the participants. The findings reveal that Southern Thai cultural characteristics play a significant role in reducing and managing fear of failure among young entrepreneurs. These can be synthesized into three main themes 1) Trust in teamwork and shared responsibility 2) The adoption of a positive “Happy-Go-Lucky” mindset and 3) The acceptance of uncertainty through a “Que Sera Sera” perspective. These cultural mechanisms contribute to enhancing resilience and adaptability among young entrepreneurs. Furthermore, the findings indicate that local Southern Thai culture functions as an important cultural resource in supporting the management of entrepreneurial fear of failure. The results also suggest that such cultural insights can be applied to the design of entrepreneurship support systems that are aligned with the local cultural context.

Keywords: Fear of Failure, Entrepreneurial Mindset, Young Entrepreneur, Southern Thai Characteristics, Local Culture

บทนำ

ในบริบทเศรษฐกิจร่วมสมัย การเริ่มต้นธุรกิจใหม่เผชิญกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยงต่อความล้มเหลวในระดับสูง แม้ว่าประเทศไทยจะมีการเติบโตของระบบนิเวศด้านสตาร์ทอัพและการเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง แต่ธุรกิจจำนวนมากยังคงมีอัตราการอยู่รอดในระยะยาวค่อนข้างต่ำ โดยรายงานของ Global Entrepreneurship Monitor ระบุว่า ธุรกิจที่เติบโตใหม่จำนวนมาก ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อได้ในระยะยาว และผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยต้องยุติกิจการภายในช่วงไม่กี่ปีแรกของการดำเนินธุรกิจ (Global Entrepreneurship Monitor, 2023)

ในการทำงานเดียวกัน รายงานด้านระบบนิเวศสตาร์ทอัพทั่วโลกยังชี้ให้เห็นว่าธุรกิจสตาร์ทอัพจำนวนมากต้องเผชิญกับอัตราความล้มเหลวที่สูง โดยเชื่อว่าประมาณร้อยละ 90 ของสตาร์ทอัพ ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Startup Genome, 2023) สำหรับบริบทของประเทศไทย รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ชี้ให้เห็นว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนหนึ่ง ยังคงมีอัตราการยุติกิจการค่อนข้างสูงในช่วงปีแรก ๆ ของการดำเนินธุรกิจ อันเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านเงินทุน การแข่งขันทางตลาด และความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2566) อันเป็นผลมาจากการแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรง การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว รวมถึงความผันผวนของเศรษฐกิจและพฤติกรรมผู้บริโภค สภาพแวดล้อมดังกล่าว ทำให้การเริ่มต้นธุรกิจมีความเสี่ยงต่อความล้มเหลวสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ที่มีข้อจำกัดด้านประสบการณ์ทางธุรกิจ เงินทุน และเครือข่ายทางสังคม ความไม่แน่นอนเหล่านี้ส่งผลให้ความกลัวความล้มเหลว (Fear of Failure) กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ในการเริ่มต้นธุรกิจ และการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

ดังนั้น ความกลัวความล้มเหลวมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อประสบการณ์การเป็นผู้ประกอบการโดยตามข้อเสนอของ Cacciotti, G. et al. ที่สรุปว่า ความกลัวดังกล่าวได้รับอิทธิพลอย่างลึกซึ้งจากบริบททางวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงและการตอบสนองต่ออุปสรรคทางธุรกิจของบุคคล (Cacciotti, G. et al., 2020) ความกลัวความล้มเหลวอาจทำหน้าที่เป็นทั้งอุปสรรคต่อการสร้างนวัตกรรมทางการเป็นผู้ประกอบการ และในขณะเดียวกันก็อาจเป็นแรงผลักดันให้เกิดความเข้มแข็งและความสามารถในการฟื้นตัว ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นสามารถช่วยบรรเทาหรือเสริมความรุนแรงของความกลัวดังกล่าวได้อย่างไร (Duong, C. D. & Vu, N. X., 2024) การทำความเข้าใจว่าบริบททางวัฒนธรรมในระดับภูมิภาคส่งผลต่อกรอบความคิดของผู้ประกอบการ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถนำไปสู่การพัฒนาาระบบสนับสนุน นโยบาย และกรอบการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณค่าทางวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่ (Henriquez-Daza, M. C. et al., 2024) โดยภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีลักษณะเด่นด้านค่านิยมแบบรวมหมู่ (Collectivism) ความเข้มแข็งอดทน และทัศนคติเชิงบวกต่อชีวิต ถือเป็นบริบทที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการศึกษาอิทธิพลของพลวัตทางวัฒนธรรมที่มีต่อความกลัวความล้มเหลวของการเป็นผู้ประกอบการ ลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมภาคใต้ส่งผลต่อแนวปฏิบัติทางธุรกิจและการรับรู้ความเสี่ยง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการในภูมิภาคนี้ (Deveney, B., 2005) วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้ คือ การตรวจสอบว่าลักษณะทางวัฒนธรรมของภาคใต้ส่งผลต่อความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในระดับมหาวิทยาลัย แม้ว่างานวิจัยก่อนหน้านี้ได้ชี้ให้เห็นบทบาทของค่านิยมแบบรวมหมู่และความสามารถในการฟื้นตัวในการลดความกลัวความล้มเหลวในหลากหลายบริบท (Wennberg, K. et al., 2013); (Darden, B. B. et al., 2022) แต่การศึกษาเหล่านั้นมักดำเนินการในระดับกว้างหรือในเชิงเปรียบเทียบข้ามประเทศ ซึ่งอาจมองข้ามความแตกต่างเชิงบริบทในระดับภูมิภาค การมุ่งเน้นศึกษาภาคใต้ของประเทศไทยในงานวิจัยนี้จึงช่วยเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการ โดยนำเสนอการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของปัจจัยทางวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นที่มีต่อแนวทางการรับมือกับความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

การศึกษานี้มีส่วนช่วยต่อองค์ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการและการศึกษาทางวัฒนธรรมในหลายประการ ประการแรก งานวิจัยนี้ต่อยอดองค์ความรู้เดิมโดยการศึกษาความกลัวความล้มเหลวภายใต้บริบททางวัฒนธรรมเฉพาะของภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากบริบทไทยในภาพรวมและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้ว่าการศึกษาของ Tubadji, A. et al., Pryor, B. et al. จะชี้ให้เห็นถึงความคงอยู่ของความกลัวความล้มเหลวในบริบทของการเป็นผู้ประกอบการ แต่ส่วนใหญ่มักนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะทั่วไป โดยไม่ได้พิจารณาความแตกต่างเชิงพื้นที่อย่างละเอียด (Tubadji, A. et al., 2021); (Pryor, B. et al., 2005) งานวิจัยนี้จึงเน้นให้เห็นว่าลักษณะทางวัฒนธรรมของภาคใต้มีบทบาทในการลดความกลัวความล้มเหลวทางการเป็นผู้ประกอบการ และชี้ให้เห็นถึงพลวัตทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อทัศนคติและความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ

ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคใต้ของประเทศไทยที่กำลังศึกษาในสาขาการเป็นผู้ประกอบการและได้เริ่มต้นดำเนินธุรกิจของตนเองแล้ว กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเผชิญกับสภาพปัญหาหลายประการ อาทิ ความไม่แน่นอนของรายได้ ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเงินทุน ประสบการณ์ทางธุรกิจที่ยังมีจำกัด ตลอดจนแรงกดดันจากบทบาทที่ต้องดำรงควบคู่กันทั้งในฐานะนักศึกษาและผู้ประกอบการ ซึ่งสภาพการณ์เหล่านี้มีส่วนทำให้ความกลัวความล้มเหลวกลายเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและการดำเนินธุรกิจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยมีประเด็นทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นซึ่งผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ใช้เป็นกลไกในการจัดการและลดทอนความกลัวความล้มเหลว ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมภาคใต้ไม่เพียงกำหนดกรอบการรับรู้ของบุคคลต่อความล้มเหลวเท่านั้น หากยังทำหน้าที่เป็นทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรมที่ช่วยสนับสนุนการรับมือกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนทางการเป็นผู้ประกอบการในบริบทชีวิตจริง ผลการศึกษานี้จึงช่วยเสริมสร้างมุมมองใหม่ให้กับบรรณกรรมทางวิชาการ โดยชี้ให้เห็นว่าพลวัตทางวัฒนธรรมในระดับภูมิภาคสามารถมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความยืดหยุ่น และความยั่งยืนในการเป็นผู้ประกอบการ (Ahmed, A. E. et al., 2022); (Sribunrueng, P. et al., 2022)

นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังระบุกลไกทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะของภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งร่วมกันส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวและความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ ผลการศึกษาดังกล่าวช่วยเพิ่มความเฉพาะเจาะจงให้กับงานวิจัยก่อนหน้า ซึ่งมักให้ความสำคัญกับลักษณะทั่วไป เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Efficacy) โดยไม่ได้พิจารณาปฏิสัมพันธ์เชิงซ้อนของคุณลักษณะทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ (Kajornkasirat, S., 2023); (Lussier, R. N., 1995) การมุ่งเน้นศึกษาวัฒนธรรมในระดับภูมิภาคจึงช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและการเป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะในบริบทของประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นคนใต้ที่มีบทบาทต่อการรับรู้และการจัดการความกลัวความล้มเหลวของการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ในภาคใต้ของประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ในฐานะทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ช่วยสนับสนุนการรับมือกับความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นเยาว์
3. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบและกลไกเชิงวัฒนธรรมที่ผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ในภาคใต้ใช้ในการจัดการความกลัวความล้มเหลวในบริบทของการดำเนินธุรกิจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ลักษณะความเป็นคนใต้และการจัดการความกลัวความล้มเหลว ของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ในภาคใต้ของประเทศไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์เชิงประเด็นแบบสำรวจและสะท้อนกลับ (Exploratory-Reflective Thematic Analysis) เพื่อศึกษาบทบาทของลักษณะทางวัฒนธรรมของภาคใต้ของประเทศไทยที่มีต่อการรับรู้ความกลัวความล้มเหลวทางการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัย งานวิจัยดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความ (Hermeneutic-Phenomenological Framework) โดยมุ่งอธิบายลักษณะทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และบรรทัดฐานทางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะของภาคใต้ ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ กรอบแนวคิดดังกล่าวถูกเลือกใช้เนื่องจากมีความเหมาะสมในการถ่ายทอดและทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางจิตวิทยาที่ซับซ้อนในบริบทชีวิตจริงของผู้ให้ข้อมูลได้อย่างมีความสอดคล้องกับบริบททางสังคม (Ecological Validity) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (In-Depth Interviews) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงและมุมมองเชิงอัตวิสัยเกี่ยวกับการเผชิญและจัดการกับความกลัวความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ วิธีการวิจัยนี้ผสมผสานการสืบค้นเชิงปรากฏการณ์วิทยาเข้ากับการวิเคราะห์เชิงประเด็นอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้สามารถสร้างทั้งข้อค้นพบเชิงพรรณนาและเชิงตีความเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีต่อการรับรู้ความรู้สึกไม่มั่นคงในบริบทของการเป็นผู้ประกอบการ กรอบระเบียบวิธีการดังกล่าวตั้งอยู่บนหลักการตามแนวคิดของ Adams, C. E. & Leary, M. R. ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญสามประการ ได้แก่ ประการแรก การให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของมนุษย์ในเชิงปรากฏการณ์วิทยา โดยตระหนักว่าที่วิจัยสามารถถอดคดีหรือสมมติฐานเดิมได้เพียงบางส่วนเท่านั้น (Partial Bracketing) ประการที่สอง การมองความหมายในฐานะสิ่งที่ถูกสร้างร่วมกัน (Co-Construction Of Meaning) ผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล รวมถึงระหว่างนักวิจัยกับข้อมูล และประการที่สาม การตระหนักถึงธรรมชาติของการสร้างองค์ความรู้ในเชิงตีความ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Reflexivity) เพื่อให้ห้วงมุมมองของนักวิจัยช่วยสนับสนุนการตีความ โดยไม่บดบังประสบการณ์ที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูล (Adams, C. E. & Leary, M. R., 2007) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอ Alvesson, M. & Skoldberg, K., Gough, B. & Finlay, L. โดยการศึกษาครั้งนี้ให้ความสำคัญกับความโปร่งใสและการสะท้อนคิดของนักวิจัยตลอดกระบวนการวิจัย ซึ่งช่วยเสริมความน่าเชื่อถือของผลการศึกษา และทำให้ระเบียบวิธีดังกล่าวมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการอธิบายความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างคุณค่าทางวัฒนธรรมของภาคใต้ของประเทศไทย เช่น ค่านิยมแบบรวมหมู่และความเข้มแข็งอดทน กับกรอบความคิดทางการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา (Alvesson, M. & Skoldberg, K., 2018); (Gough, B. & Finlay, L., 2003)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษานี้ ประกอบด้วย นักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 20 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรด้านการเป็นผู้ประกอบการและได้เริ่มดำเนินธุรกิจของตนเองแล้ว การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีการคัดเลือกแบบสะดวก (Convenience Sampling) และการคัดเลือกแบบใช้ดุลยพินิจ (Judgement Sampling) โดยมีเกณฑ์เพิ่มเติมสองประการ ได้แก่ 1) การคัดเลือกเฉพาะนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาหรืออาศัยอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย เพื่อให้สามารถสะท้อน

อิทธิพลของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีต่อความกลัวความล้มเหลวได้อย่างชัดเจน และ 2) การคัดเลือกเฉพาะนักศึกษาที่มีประสบการณ์จริงในการเริ่มต้นและดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้สะท้อนประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการเผชิญและจัดการกับความกลัวความล้มเหลวในบริบทของการเป็นผู้ประกอบการอย่างแท้จริง

วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความกลัวความล้มเหลวในการเป็นผู้ประกอบการ วัฒนธรรมท้องถิ่น และพฤติกรรมผู้ประกอบการ โดยคำถามสัมภาษณ์มุ่งสำรวจประสบการณ์การเริ่มต้นธุรกิจ การรับรู้ความเสี่ยง ความกลัวความล้มเหลว และบทบาทของวัฒนธรรมท้องถิ่นในการรับมือกับความไม่แน่นอนของการดำเนินธุรกิจ แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยเชิงคุณภาพและด้านการเป็นผู้ประกอบการจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และได้มีการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลจริงเพื่อปรับปรุงความชัดเจนของคำถามก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการผ่านการสัมภาษณ์รายบุคคลระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2568 โดยการสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 45 - 60 นาที ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้รับการบันทึกเสียง โดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล และถอดความเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดรหัสผู้ให้สัมภาษณ์เป็น ผู้ให้สัมภาษณ์ 1 ถึง ผู้ให้สัมภาษณ์ 20 เพื่อรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงประเด็น (Thematic Analysis) โดยประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การทำความเข้าใจข้อมูล การกำหนดรหัสข้อมูลเบื้องต้น การจัดกลุ่มรหัสเพื่อพัฒนาเป็นประเด็นหลัก การทบทวนและปรับปรุงประเด็น และการตีความเชิงความหมายของข้อมูล เพื่ออธิบายบทบาทของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ที่มีต่อการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ

การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Institutional Review Board Statement)

โดยงานวิจัยนี้ได้รับการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ประเทศไทย (ใบรับรองเลขที่ COA No. TSU 2025_337, REC No. 0662 ลงวันที่ 26 ตุลาคม 2568)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 20 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรด้านการเป็นผู้ประกอบการและได้เริ่มต้นดำเนินธุรกิจของตนเองแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลมุ่งตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นคนใต้ที่มีบทบาทต่อการรับรู้และการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ของประเทศไทย 2) เพื่อวิเคราะห์บทบาทของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ในฐานะทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ช่วยสนับสนุนการรับมือกับความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และ 3) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบและกลไกเชิงวัฒนธรรมที่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ใช้ในการจัดการความกลัวความล้มเหลวในบริบทของการดำเนินธุรกิจ ผลการวิเคราะห์เชิงประเด็นสะท้อนให้เห็นว่า

ลักษณะความเป็นคนใต้และวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้มีบทบาทสำคัญต่อการลดและจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ โดยสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การเชื่อมั่นในการเป็นผู้เล่นในทีม 2) การยึดถือทัศนคติเชิงบวกแบบ “Happy-Go-Lucky” และ 3) การยอมรับความไม่แน่นอนผ่านกรอบคิดแบบ “Que Sera Sera” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะความเป็นคนใต้ที่มีบทบาทต่อการรับรู้และการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ของประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ลักษณะความเป็นคนใต้ที่มีบทบาทต่อการรับรู้และการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่สามารถสะท้อนผ่านคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม การยึดถือทัศนคติเชิงบวกต่อชีวิต และการยอมรับความไม่แน่นอนในชีวิตและการดำเนินธุรกิจ คุณลักษณะเหล่านี้มีส่วนช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถรับมือกับความเสี่ยง ความกดดัน และความไม่มั่นคงในการดำเนินธุรกิจได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นของการเป็นผู้ประกอบการที่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านประสบการณ์ เงินทุน และความไม่แน่นอนของผลลัพธ์ทางธุรกิจ

2. บทบาทของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ในฐานะทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ช่วยสนับสนุนการรับมือกับความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

ผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงเป็นบริบททางสังคมที่หล่อหลอมทัศนคติของผู้ประกอบการรุ่นใหม่เท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญในการสนับสนุนการรับมือกับความกลัวความล้มเหลวอีกด้วย โดยผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากสะท้อนว่าวัฒนธรรมแบบรวมหมู่ ความสัมพันธ์กับครอบครัว และทีมงาน ความเชื่อในโชค โอกาส และการมองโลกในแง่ดี ตลอดจนการยอมรับสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ ล้วนช่วยให้พวกเขารับมือกับความไม่แน่นอนของธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น วัฒนธรรมท้องถิ่นจึงมีบทบาทเป็นกลไกสนับสนุนทั้งในมิติทางอารมณ์ ความคิด และการตัดสินใจเชิงธุรกิจ

3. รูปแบบและกลไกเชิงวัฒนธรรมที่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ใช้ในการจัดการความกลัวความล้มเหลวในบริบทของการดำเนินธุรกิจ

จากการวิเคราะห์เชิงประเด็น พบว่า ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ใช้รูปแบบและกลไกเชิงวัฒนธรรมในการจัดการความกลัวความล้มเหลวอยู่ 3 ลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) การเชื่อมั่นในการเป็นผู้เล่นในทีม 2) การยึดถือทัศนคติเชิงบวกแบบ “Happy-Go-Lucky” และ 3) การยอมรับความไม่แน่นอนผ่านกรอบคิดแบบ “Que Sera Sera” ซึ่งแต่ละกลไกมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์เชิงประเด็นเกี่ยวกับอิทธิพลของลักษณะทางวัฒนธรรมภาคใต้ที่มีต่อความกลัวความล้มเหลวทางการเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ผลการค้นพบที่สำคัญ	ตัวอย่างคำกล่าว
การเชื่อมั่นในการเป็นผู้เล่นในทีม	การแบ่งปัน	ให้ความสำคัญกับ	“ผมเชื่อว่าเมื่อเราเป็นส่วนหนึ่งของทีม ภาระของ
	ความรับผิดชอบร่วมกัน	การทำงานเป็นกลุ่มและอาศัยการตัดสินใจของทีมเป็นหลัก	ความสำเร็จหรือความล้มเหลวจะถูกแบ่งปันระหว่างสมาชิกในทีม” “ผมไม่กังวลมากนักหากธุรกิจจะล้มเหลว เพราะผมรู้ว่าทีมคอยสนับสนุน”

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์เชิงประเด็นเกี่ยวกับอิทธิพลของลักษณะทางวัฒนธรรมภาคใต้ที่มีต่อความกลัว
ความล้มเหลวทางการเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (ต่อ)

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ผลการค้นพบที่สำคัญ	ตัวอย่างคำกล่าว
	ความเชื่อมั่นในทีม	การมีทีมที่ดีช่วยเสริมสร้าง ความมั่นใจ และนำไปสู่ การลดความกลัว ความล้มเหลว	“ผมมั่นใจว่าการมีทีมที่สามารถพึ่งพาได้ช่วยเพิ่ม ความกล้าในการลองทำสิ่งใหม่และเผชิญกับความ ท้าทาย ความมั่นใจนี้ทำให้ผมสามารถเผชิญหน้า กับความกลัวความล้มเหลวได้มากขึ้น” “การมีความเชื่อมั่นในตัวเองและเชื่อมั่นในเพื่อน ร่วมทีมทำให้ผมกลัวความล้มเหลวน้อยลงมาก”
การยึดถือทัศนคติ เชิงบวกแบบ “Happy-Go-Lucky”	การมีทัศนคติ เชิงบวก	การยึดถือทัศนคติเชิงบวก ช่วยบรรเทาความวิตก กังวลและความตึงเครียด ที่เกิดจากความไม่แน่นอน ในการดำเนินธุรกิจ	“ผมคิดว่าความสำเร็จทางธุรกิจต้องอาศัย ทั้งโชคและความสามารถและผมมองว่าตนเองเป็น คนที่โชคดี” “การเป็นคนสบายใจหรือ Happy-Go-Lucky ทำให้ผมกลัวความล้มเหลวน้อยลง เพราะช่วยให้ มองความล้มเหลวเป็นโอกาสในการเรียนรู้มากกว่า ปัญหาที่แก้ไขไม่ได้”
การยอมรับแนวคิด แบบ “Que Sera Sera”	การยอมรับ ความไม่แน่นอน	การยอมรับว่าสิ่งบางอย่าง อยู่นอกเหนือการควบคุม ของตน	“การเปิดใจยอมรับแนวคิดที่ว่า อะไรก็แล้วแต่จะเกิด ก็ให้มันเกิด ช่วยที่ผมตระหนักว่าผมไม่สามารถ ควบคุมทุกอย่างได้” “เมื่อผมเข้าใจเรื่องนี้ ผมกลัวความล้มเหลวน้อยลง และสามารถมุ่งเน้นในสิ่งที่ควบคุมได้มากขึ้น” “แนวคิด whatever will be, will be ช่วยผมมากในการทำธุรกิจ” “การยอมรับว่าสิ่งบางอย่างอยู่นอกเหนือ การควบคุมช่วยลดความกลัวความล้มเหลว และ ทำให้ผมยังคงมีทัศนคติเชิงบวก”
	การเปิดใจและ ความยืดหยุ่น	การเรียนรู้ที่จะปรับตัวต่อ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และมุ่งเน้นในสิ่งที่สามารถ มีอิทธิพลได้	“การยอมรับว่าไม่สามารถควบคุมทุกอย่างได้ช่วย ให้ผมปรับตัวกับสถานการณ์ทางธุรกิจได้ดีขึ้น” “ผมกลัวความล้มเหลวน้อยลง เพราะผมเลือก โฟกัสในสิ่งที่ทำได้แทนที่จะกังวลกับความไม่แน่นอน”

ประเด็นที่ 1: การเชื่อมั่นในการเป็นผู้เล่นในทีม (Believe in Team Player)

ประเด็นแรกที่ปรากฏจากการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ประสพการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่สะท้อนความเชื่อมั่นว่า
ตนเองเป็น “ผู้เล่นในทีม” (Team Player) ผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยที่ให้ความสำคัญกับ
การทำงานร่วมกันและการตัดสินใจในลักษณะส่วนรวม โดยมักพึ่งพาการตัดสินใจของทีม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการลด
ความกลัวความล้มเหลวทางการเป็นผู้ประกอบการ

ผู้ให้ข้อมูลมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจทางธุรกิจโดยอาศัยการสนับสนุนจากทั้งทีมงานและครอบครัว อย่างไรก็ตาม ในบางกรณี ความกลัวความล้มเหลวอาจเพิ่มสูงขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่จะทำให้ทีมงานหรือสมาชิกในครอบครัวผิดหวังหากธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ แม้กระนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่าการเล่นในทีมภายใต้วัฒนธรรมแบบรวมหมู่ (Collectivism) ช่วยลดความกลัวความล้มเหลว เนื่องจากมีการแบ่งปันความรับผิดชอบร่วมกัน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า

“ผมเชื่อว่าเมื่อเราเป็นส่วนหนึ่งของทีม ภาระของความสำเร็จหรือความล้มเหลวจะถูกแบ่งปันระหว่างสมาชิกในทีม ผมไม่กังวลมากนักหากธุรกิจจะล้มเหลว เพราะผมรู้ว่าไม่มีทีมคอยสนับสนุนอยู่” (ผู้สัมภาษณ์ 2, 2568)

“การเชื่อมั่นในคนในทีมเป็นสิ่งสำคัญ มันทำให้ทุกคนรู้สึกว่าจะมีความรับผิดชอบร่วมกัน เมื่อเราช่วยเหลือกันและทำงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ความเชื่อมั่นในเพื่อนร่วมงานทำให้ผมกลัวความล้มเหลวน้อยลง และรู้สึกว่าเราไม่ได้เผชิญสิ่งนี้เพียงลำพัง” (ผู้สัมภาษณ์ 1, 2568)

ผู้ให้ข้อมูลบางรายยังกล่าวถึงการมีทีมงานที่ดีว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจและส่งผลต่อการลดความกลัวความล้มเหลว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผมมั่นใจว่าการมีทีมที่สามารถพึ่งพาได้ช่วยเพิ่มความกล้าในการลองทำสิ่งใหม่และเผชิญกับความท้าทาย ความมั่นใจนี้ทำให้ผมสามารถเผชิญหน้ากับความกลัวความล้มเหลวและเดินทางตามเป้าหมายการเป็นผู้ประกอบการได้อย่างมั่นใจมากขึ้น” (ผู้สัมภาษณ์ 19, 2568)

“การมีทีมที่เข้าใจกันและพร้อมช่วยเหลือกัน ทำให้ผมรู้สึกว่าไม่ได้ต้องเผชิญทุกอย่างคนเดียว ความรู้สึกนี้ช่วยลดความกลัวความล้มเหลว และทำให้ผมกล้าที่จะลองสิ่งใหม่ ๆ มากขึ้น” (ผู้สัมภาษณ์ 8, 2568)

“ผมรู้สึกว่าผมไม่ได้ทำธุรกิจนี้เพียงลำพัง การมีความเชื่อมั่นในตัวเองและเชื่อมั่นในคนที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ทำให้ผมกลัวความล้มเหลวน้อยลงมาก เมื่อทุกคนในทีมใช้ทักษะของตนและทำงานร่วมกันอย่างสอดประสาน จะเกิดพลังร่วมที่ช่วยขับเคลื่อนทีมไปข้างหน้า ด้วยความไว้วางใจและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ผมเชื่อว่าเราสามารถผ่านอุปสรรคใด ๆ ก็ได้” (ผู้สัมภาษณ์ 9, 2568)

โดยสรุป การเป็นผู้เล่นในทีมช่วยลดความกลัวความล้มเหลวในการเริ่มต้นธุรกิจผ่านการสร้างความรับผิดชอบร่วมกันและการเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการรุ่นใหม่

ประเด็นที่ 2: การยึดถือทัศนคติเชิงบวกแบบสบายใจ “Happy-Go-Lucky”

แนวคิดเกี่ยวกับการมีลักษณะนิสัยที่เปี่ยมด้วยความสุขและการมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์กับการลดระดับความกลัวความล้มเหลวในบริบทของการดำเนินธุรกิจ การยึดถือว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีลักษณะ “สบายใจ” หรือ Happy-Go-Lucky สามารถมีส่วนช่วยในการลดความกลัวความล้มเหลวในการเริ่มต้นธุรกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยกรอบแนวคิดดังกล่าว ส่งอิทธิพลต่อเส้นทางการเป็นผู้ประกอบการในหลายมิติ การเป็นผู้ประกอบการควบคู่กับการมีลักษณะนิสัยแบบ Happy-Go-Lucky อาจขัดแย้งกัน เนื่องจากการเป็นผู้ประกอบการมักเกี่ยวข้องกับ

ความเสี่ยง ความท้าทาย และความพยายามอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าภายใต้บางบริบท การคงไว้ซึ่งทัศนคติเชิงบวกสามารถช่วยเสริมสร้างกรอบความคิดทางการเป็นผู้ประกอบการได้ โดยการมีทัศนคติเชิงบวกมีส่วนช่วยลดความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการ ดังสะท้อนจากผู้ให้ข้อมูลว่า

“ผมคิดว่าความสำเร็จในธุรกิจต้องอาศัยทั้งโชคและความสามารถพอ ๆ กัน และผมมองว่าตัวเองเป็นคน โชคดี” (ผู้สัมภาษณ์ 3, 2568)

“การเป็นคนแบบ Happy-Go-Lucky ทำให้ผมกลัวความล้มเหลวน้อยลงเมื่อเริ่มทำธุรกิจ กรอบคิดนี้ช่วยให้ผมยังคงมองโลกในแง่ดีและมีความยืดหยุ่น ทำให้รับมือกับความล้มเหลวได้ง่ายขึ้น และมองความล้มเหลวเป็นโอกาสในการเรียนรู้มากกว่าปัญหาที่แก้ไขไม่ได้” (ผู้สัมภาษณ์ 11, 2568)

ผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกมักแสดงออกถึงมุมมองที่ดีต่อชีวิต และสามารถถ่ายทอดทัศนคติแห่งความหวังและความพยายามไปยังสมาชิกในทีมเมื่อเผชิญกับความท้าทาย การมีทัศนคติเชิงบวกจึงทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการลดความวิตกกังวลและความตึงเครียดที่เกิดจากความไม่แน่นอนซึ่งเป็นธรรมชาติของการเริ่มต้นธุรกิจ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“ผมเป็นคนคิดบวก และเชื่อในเรื่องโชค รวมทั้งพอใจกับสิ่งที่ตนเองมี ความคิดเชิงบวกทำให้ผมดูเป็นคน อารมณ์ดีและนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดี” (ผู้สัมภาษณ์ 6, 2568)

“การคิดบวกช่วยให้ผมยังคงมีความหวังและเปิดใจ ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงของความล้มเหลว” (ผู้สัมภาษณ์ 15, 2568)

“กรอบแนวคิดเชิงบวกนี้ช่วยให้ผมมองปัญหาเป็นโอกาสในการเติบโตมากกว่าภัยคุกคาม และช่วยให้ผมควบคุมอารมณ์ได้ดี ถึงแม้สิ่งต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผน” (ผู้สัมภาษณ์ 12, 2568)

นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้ที่มีลักษณะนิสัยแบบ Happy-Go-Lucky มักแสดงออกถึงความเป็นมิตรและมีความสุขกับการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อื่น การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า พนักงาน นักลงทุน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จทางธุรกิจ ผู้ประกอบการที่มีทัศนคติเชิงบวกและมองโลกในแง่ดีจึงมีความสามารถในการสร้างความไว้วางใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และรักษาความร่วมมือระยะยาว ซึ่งล้วนเป็นทรัพยากรสำคัญต่อการเติบโตของธุรกิจ

ประเด็นที่ 3: การยึดถือแนวคิดแบบอะไรจะเกิด ก็ให้มันเกิด “Que Sera Sera”

กรอบแนวคิดแบบ Que Sera Sera ซึ่งมีความหมายว่า “อะไรจะเกิด ก็ให้มันเกิด” เป็นลักษณะเฉพาะที่ส่งอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูล และมีบทบาทสำคัญในการลดความกลัวความล้มเหลวในบริบทของการเป็นผู้ประกอบการ การยอมรับความไม่แน่นอน การลดความวิตกกังวล การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และการปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจ ล้วนเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการยึดถือกรอบคิดดังกล่าว

ผู้ประกอบการที่ยอมรับว่าผลลัพธ์บางประการอยู่นอกเหนือการควบคุมของตน สามารถเผชิญกับอุปสรรคในการเริ่มต้นธุรกิจได้อย่างมั่นใจและสงบมากขึ้น โดยไม่ยึดติดกับความจำเป็นในการควบคุมทุกผลลัพธ์ และตระหนักถึงเงื่อนไขภายนอกที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า

“ผมคิดว่าผมพร้อมที่จะรับมือกับความเลวและความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น ผมจึงไม่กลัวหากจะล้มเหลวขึ้นมามากเท่าที่ทนไหว” (ผู้สัมภาษณ์ 4, 2568)

“ผมเชื่อว่าทุกอย่างเกิดขึ้นด้วยเหตุผล และสิ่งที่จะเกิดก็จะเกิดขึ้นเอง” (ผู้สัมภาษณ์ 5, 2568)

กรอบแนวคิดแบบ Que Sera Sera เกี่ยวข้องกับการยอมรับว่าบางสิ่งบางอย่างอยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ในบริบทของการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผลลัพธ์มักไม่แน่นอนและยากต่อการคาดการณ์ การยอมรับกรอบแนวคิดดังกล่าวช่วยบรรเทาความกลัวความล้มเหลวที่เกิดจากความพยายามควบคุมทุกมิติของธุรกิจ ผู้ประกอบการจึงสามารถเรียนรู้ที่จะปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และมุ่งเน้นไปที่สิ่งที่ตนสามารถมีอิทธิพลได้ มากกว่าการหมกมุ่นกับสิ่งที่ไม่อาจควบคุมได้ ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“การเปิดใจยอมรับแนวคิดที่ว่า อะไรจะเกิด ก็ให้มันเกิด ช่วยให้ผมตระหนักว่าผมไม่สามารถควบคุมทุกอย่างได้” (ผู้สัมภาษณ์ 7, 2568)

“เมื่อผมเข้าใจเรื่องนี้ ผมก็กลัวความล้มเหลวน้อยลง และสามารถมุ่งเน้นไปที่สิ่งที่ผมควบคุมได้ พร้อมทั้งปล่อยวางความกังวลเกี่ยวกับความไม่แน่นอนของธุรกิจ” (ผู้สัมภาษณ์ 10, 2568)

“ผมพบว่าแนวคิด *whatever will be, will be* มีประโยชน์อย่างมากต่อการทำธุรกิจ” (ผู้สัมภาษณ์ 13, 2568)

“การยอมรับว่าสิ่งบางอย่างอยู่นอกเหนือการควบคุมของเรา ช่วยลดความกลัวความล้มเหลว และทำให้ผมสามารถมุ่งเน้นความพยายามของตนเองและรักษาทัศนคติเชิงบวกได้ โดยรู้ว่าผมได้ทำอย่างดีที่สุดแล้ว ไม่ว่าจะผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร” (ผู้สัมภาษณ์ 14, 2568)

โดยสรุป ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่าการยึดถือทัศนคติแบบ Que Sera Sera มีบทบาทอย่างมากในการลดความกลัวความล้มเหลว ความตระหนักว่าบางเหตุการณ์อาจเกิดขึ้นตามเงื่อนไขที่ไม่สามารถควบคุมได้ ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถรับมือกับความไม่แน่นอนของการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อให้สามารถมุ่งเน้นการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ โดยไม่ถูกจำกัดด้วยความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย

อภิปรายผล

1. ลักษณะความเป็นคนใต้ที่มีบทบาทต่อการรับรู้และการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ในภาคใต้ของประเทศไทย

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าลักษณะความเป็นคนใต้มีบทบาทสำคัญต่อการรับรู้และการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ โดยเฉพาะในมิติของกรอบความคิดเชิงความร่วมมือและการให้ความสำคัญกับ

ความสัมพันธ์แบบส่วนรวม ประเด็นเกี่ยวกับกรอบความคิดเชิงความร่วมมือปรากฏอย่างชัดเจนจากข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยประเด็นการเป็น “ผู้เล่นในทีม” สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของค่านิยมแบบรวมหมู่ (Collectivism) ซึ่งฝังรากลึก อยู่ในโครงสร้างทางสังคมของภาคใต้ของประเทศไทย วัฒนธรรมแบบรวมหมู่ดังกล่าวให้ความสำคัญกับการทำงาน ร่วมกันและการตัดสินใจในลักษณะส่วนรวม ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยระบุว่า การเป็นส่วนหนึ่งของทีมช่วยลดความกลัว ความล้มเหลว เนื่องจากความรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวถูกแบ่งปันร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานของ Wennberg, K. et al. ซึ่งสรุปว่า การดำรงอยู่ของสังคมที่มีค่านิยมแบบรวมหมู่ มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการปรับลดและกำกบผลกระทบของความกลัวความล้มเหลวที่มีต่อการกระทำทางการเป็น ผู้ประกอบการและความใฝ่ฝันในการเติบโต (Wennberg, K. et al., 2013) งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าในสังคม ที่มีลักษณะแบบรวมหมู่ ผลกระทบเชิงลบของความกลัวความล้มเหลวต่อการเริ่มต้นธุรกิจจะลดลง เนื่องจากชุมชน มีลักษณะเกื้อหนุนและให้ความสำคัญกับความเป็นหนึ่งเดียวและสวัสดิภาพของส่วนรวม โครงสร้างการสนับสนุน ในลักษณะดังกล่าวทำหน้าที่เสมือนกลไกคุ้มกัน (Safety Net) ที่เอื้อให้บุคคลกล้าเผชิญความเสี่ยงและมีความพร้อม ในการเข้าสู่เส้นทางการเป็นผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม ค่านิยมแบบรวมหมู่ยังมีด้านทำลาย เนื่องจากความกังวล ในการทำให้ครอบครัวหรือสมาชิกในทีมผิดหวังอาจเพิ่มระดับความกลัวความล้มเหลว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะ สองด้านของค่านิยมแบบรวมหมู่ ที่แม้จะให้การสนับสนุน แต่ก็อาจก่อให้เกิดแรงกดดันจากภาระหน้าที่ต่อครอบครัว และชุมชน

2. บทบาทของวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ในฐานะทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ช่วยสนับสนุนการรับมือกับความกลัว ความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

นอกจากนี้ ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังชี้ให้เห็นว่า ทักษะคติเชิงบวกเป็นอีกหนึ่งคุณลักษณะสำคัญที่ช่วยลดความกลัว ความล้มเหลว คุณลักษณะทางวัฒนธรรมในแบบ “Happy-Go-Lucky” มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความกลัวความล้มเหลว ของผู้ประกอบการ โดยผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่าตนเองที่มีลักษณะดังกล่าว มักมีระดับความกลัวต่ำกว่า ซึ่งเป็นผลมาจาก มุมมองเชิงบวกและความเชื่อในเรื่องโชคและโอกาส ทั้งนี้ งานของ Wennberg, K. et al. ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ ระหว่างกรอบความคิดเชิงบวกกับความกลัวความล้มเหลว ว่ามีความซับซ้อนและได้รับอิทธิพลจากบริบทแวดล้อม หลายประการ (Wennberg, K. et al., 2013) งานวิจัยก่อนหน้านี้ยังแสดงให้เห็นว่าการมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ อย่างใกล้ชิดกับการลดการวิพากษ์ตนเองและการเหมารวมเชิงลบในกลุ่มวัยรุ่นที่มีภาวะซึมเศร้า ซึ่งบ่งชี้ว่าการรักษา ทักษะคติเชิงบวกอาจช่วยบรรเทากระบวนการทางความคิดบางประการที่นำไปสู่ความกลัวความล้มเหลวได้ ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมท้องถิ่นมิได้ทำหน้าที่เพียงเป็นบริบททางสังคมของการดำเนินชีวิตและการทำธุรกิจ เท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ และช่วยให้ผู้ประกอบการ รุ่นเยาว์สามารถรับมือกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. รูปแบบและกลไกเชิงวัฒนธรรมที่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ใช้ในการจัดการความกลัวความล้มเหลว ในบริบทของการดำเนินธุรกิจ

ประเด็นสุดท้าย คือ กรอบแนวคิดแบบ “Que Sera Sera” ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่า “อะไรก็แล้วแต่ จะเกิด ก็ให้มันเกิด” กรอบแนวคิดดังกล่าวสะท้อนการยอมรับความคลุมเครือและบทบาทของโชคชะตาในวัฒนธรรม ท้องถิ่น มุมมองนี้ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถจัดการกับความกลัวความล้มเหลวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการยอมรับ

ผลลัพธ์ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตน บุคคลที่ยึดถือกรอบแนวคิดดังกล่าว มักแสดงออกถึงความเข้มแข็งในการเผชิญอุปสรรค โดยให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและการเรียนรู้จากความผิดพลาด มากกว่าการหยุดชะงักจากความกลัว คุณลักษณะทางวัฒนธรรมนี้ช่วยหล่อหลอมกรอบความคิดเชิงบวกต่อความล้มเหลว โดยมองว่าความล้มเหลวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเป็นผู้ประกอบการ ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ มิใช่การตัดสินคุณค่า ความสามารถ หรือศักยภาพของบุคคลอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น กรอบแนวคิดแบบ Que Sera Sera จึงสามารถมองได้ว่าเป็นหนึ่งในกลไกเชิงวัฒนธรรมที่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ใช้ในการจัดการกับความไม่แน่นอนของการดำเนินธุรกิจ โดยการยอมรับว่าสิ่งบางอย่างอยู่นอกเหนือการควบคุมของตนช่วยลดความวิตกกังวลต่อผลลัพธ์ที่ไม่แน่นอน และเอื้อให้ผู้ประกอบการสามารถมุ่งเน้นความพยายามไปยังสิ่งที่ตนสามารถควบคุมได้ ซึ่งมีส่วนช่วยเสริมสร้างความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวในบริบทของการเป็นผู้ประกอบการที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน

องค์ความรู้ใหม่

โมเดล “ใจสู้แบบคนใต้”: กลไกวัฒนธรรมในการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ จากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นบทบาทของลักษณะความเป็นคนใต้ในฐานะทุนทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความกลัวความล้มเหลวของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในภาคใต้ของประเทศไทย โดยโมเดลเสนอว่า ลักษณะทางวัฒนธรรมของภาคใต้ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดระดับความกลัวความล้มเหลวผ่านกระบวนการทางสังคม จิตวิทยา และการรับรู้ต่อความไม่แน่นอนของการดำเนินธุรกิจ จากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า กลไกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การเป็นผู้เล่นในทีม (Team Player) ซึ่งสะท้อนค่านิยมแบบรวมหมู่และการพึ่งพาเครือข่ายทางสังคมในการแบ่งปันความรับผิดชอบ 2) ทศนคติเชิงบวกแบบสบายใจ (Happy-Go-Lucky) ซึ่งช่วยสร้างสมดุลทางอารมณ์และทำให้ผู้ประกอบการสามารถมองความล้มเหลวเป็นโอกาสในการเรียนรู้ และ 3) การยอมรับความไม่แน่นอนผ่านกรอบคิดแบบ Que Sera Sera ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถยอมรับข้อจำกัดของการควบคุมผลลัพธ์ทางธุรกิจและมุ่งเน้นในสิ่งที่สามารถดำเนินการได้จริง กลไกทั้งสามประการนี้ทำงานร่วมกันในการลดความวิตกกังวลต่อความล้มเหลวและช่วยเสริมสร้างความยืดหยุ่นทางจิตใจของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ส่งผลให้บุคคลสามารถเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนของการดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นใจมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความเข้มแข็งและความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการในระยะยาว ดังนั้น โมเดลองค์ความรู้จากการศึกษาครั้งนี้จึงเสนอให้เห็นว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ไม่ได้เป็นเพียงบริบททางสังคม แต่เป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสามารถของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในการจัดการความกลัวความล้มเหลวในบริบทของการดำเนินธุรกิจ

ภาพที่ 1 โมเดล “ใจสู้แบบคนใต้”

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าลักษณะทางวัฒนธรรมเฉพาะของภาคใต้ของประเทศไทย มีบทบาทสำคัญต่อการทำความเข้าใจความกลัวความล้มเหลวทางการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัย การวิเคราะห์เชิงประจักษ์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักศึกษา จำนวน 20 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรด้านการเป็นผู้ประกอบการและได้เริ่มต้นดำเนินธุรกิจของตนเองแล้ว ทำให้สามารถสังเคราะห์ประเด็นทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การเชื่อมั่นในการเป็น “ผู้เล่นในทีม” (Believing In a Team Player) 2) การยึดถือทัศนคติเชิงบวกแบบ “Happy-Go-Lucky” และ 3) การยอมรับกรอบคิดแบบ “Que Sera Sera” องค์ประกอบทางวัฒนธรรมทั้งสามประเด็นดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิธีที่ผู้ประกอบการรุ่นเยาว์รับรู้ ตีความ และจัดการกับความกลัวความล้มเหลว โดยช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ ความยืดหยุ่น และความสามารถในการปรับตัวต่อความไม่แน่นอนของการดำเนินธุรกิจ ผลการศึกษานี้จึงชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ไม่เพียงเป็นบริบททางสังคมเท่านั้น หากยังทำหน้าที่เป็นทรัพยากรเชิงวัฒนธรรมที่ช่วยสนับสนุนการดำรงอยู่และการพัฒนาของผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ในเส้นทางการเป็นผู้ประกอบการ แม้ว่างานวิจัยนี้จะให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่า แต่ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ควรพิจารณา กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนค่อนข้างจำกัดและจำกัดอยู่เฉพาะนักศึกษาจากภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการอ้างอิงผลการศึกษาไปยังบริบทอื่นในวงกว้าง งานวิจัยในอนาคตจึงควรขยายขนาดกลุ่มตัวอย่างและครอบคลุมผู้ประกอบการจากหลากหลายภูมิภาค เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีต่อความกลัวความล้มเหลวในบริบทที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การวิจัยเชิงระยะยาว (Longitudinal Studies)

อาจช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงและบทบาทของลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรม การเป็นผู้ประกอบการและผลการดำเนินธุรกิจในระยะยาว อันจะช่วยขยายองค์ความรู้ด้านสังคมศาสตร์และการเป็นผู้ประกอบการให้มีความลุ่มลึกและครอบคลุมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ผู้สัมภาษณ์ 1. (15 พ.ย. 2568). ประสบการณ์ความกลัวความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 10. (19 พ.ย. 2568). การเสริมสร้างความมั่นใจในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 11. (15 พ.ย. 2568). การเรียนรู้จากความล้มเหลวในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 12. (12 พ.ย. 2568). การรับมือกับความท้าทายในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 13. (20 พ.ย. 2568). การจัดการความเสี่ยงในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 14. (25 พ.ย. 2568). ความเข้มแข็งทางจิตใจในการดำเนินธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 15. (14 พ.ย. 2568). การพัฒนาธุรกิจภายใต้ความไม่แน่นอน. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 19. (12 พ.ย. 2568). การจัดการความกลัวความล้มเหลวในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 2. (16 พ.ย. 2568). การจัดการความเสี่ยงและความไม่แน่นอนในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 3. (6 พ.ย. 2568). มุมมองต่อความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 4. (6 พ.ย. 2568). การลดความกลัวความล้มเหลวในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 5. (10 พ.ย. 2568). บทบาทของทัศนคติเชิงบวกในการดำเนินธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 6. (8 พ.ย. 2568). ความยืดหยุ่นและการปรับตัวในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 7. (12 พ.ย. 2568). การสร้างความมั่นใจจากการทำงานเป็นทีมในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 8. (17 พ.ย. 2568). ความคิดสร้างสรรค์กับการจัดการความกลัวความล้มเหลวในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้สัมภาษณ์ 9. (8 พ.ย. 2568). การเผชิญความเสี่ยงในธุรกิจ. (กุลกานต์ เมเวส, ผู้สัมภาษณ์)
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศไทย ปี 2566. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.
- Adams, C. E. & Leary, M. R. (2007). Promoting self-compassionate attitudes toward eating among restrictive and guilty eaters. *Journal of Social and Clinical Psychology, 26*(10), 1120-1144. <https://doi.org/10.1521/jscp.2007.26.10.1120>.
- Ahmed, A. E. et al. (2022). Integrating psychological resilience, stress, and coping in entrepreneurship: A critical review and research agenda. *Entrepreneurship Theory and Practice, 46*(3), 497-538. <https://doi.org/10.1177/10422587211046542>.
- Alvesson, M. & Skoldberg, K. (2018). *Reflexive methodology: New vistas for qualitative research*. (3rd ed.). London: SAGE Publications Ltd.

- Cacciotti, G. et al. (2020). Entrepreneurial fear of failure: Scale development and validation. *Journal of Business Venturing*, 35(5), 106041. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2020.106041>.
- Darden, B. B. et al. (2022). Entrepreneurial fear of failure: Transgender versus cis-gender entrepreneurs. *Journal of Business Venturing Insights*, Elsevier, 18, e00332. <https://doi.org/10.1016/j.jbvi.2022.e00332>.
- Deveney, B. (2005). An Investigation into Aspects of Thai Culture and Its Impact on Thai Students in an International School in Thailand. *Journal of Research in International Education*, 4(2), 153-171. <https://doi.org/10.1177/1475240905054388>.
- Duong, C. D. & Vu, N. X. (2024). Entrepreneurial education and intention: Fear of failure, self-efficacy, and gender. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 31(4), 629-654. <https://doi.org/10.1108/JSBED-02-2023-0057>.
- Global Entrepreneurship Monitor. (2023). *Global entrepreneurship monitor 2022/2023 global report*. London: Global Entrepreneurship Research Association.
- Gough, B. & Finlay, L. (2003). *Reflexivity: A practical guide for researchers in health and social sciences*. Oxford: Blackwell Science.
- Henriquez-Daza, M. C. et al. (2024). Does fear of failure affect entrepreneurial growth aspirations? The moderating role of institutional collectivism in emerging and developed countries. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 16(5), 1213-1234. <https://doi.org/10.1108/JEEE-08-2022-0232>.
- Kajornkasirat, S. (2023). Factors affecting success in information technology utilization in business operations of agri-tech startups in Southern Thailand. *International Journal of Innovative Research and Scientific Studies*, 6(3), 594-606. <https://doi.org/10.53894/ijirss.v6i3.1642>.
- Lussier, R. N. (1995). *Startup Business Advice from Business Owners to Would-Be Entrepreneurs*. *Advanced Management Journal*, 60(1995), 10-15.
- Pryor, B. et al. (2005). Communication Apprehension and Cultural Context: A Comparison of Communication Apprehension in Japanese and American Students. *North American Journal of Psychology*, 7(2), 247-252.
- Sribunrueng, P. et al. (2022). model for the success of family business succession in Bangkok and its metropolitan. *International Journal of Health Sciences*, 6(S6), 257-271. <https://doi.org/10.53730/ijhs.v6nS6.9498>.
- Startup Genome. (2023). *Global startup ecosystem report 2023*. Startup Genome.

- Tubadji, A. et al. (2021). Fear-of-failure and cultural persistence in youth entrepreneurship. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 33(5), 513-538. <https://doi.org/10.1080/08276331.2019.1692999>.
- Wennberg, K. et al. (2013). How culture moulds the effects of self-efficacy and fear of failure on entrepreneurship. *Entrepreneurship and Regional Development*, 25(9-10), 1-37. <https://doi.org/10.1080/08985626.2013.862975>.